

Практичні задачі до теми № 1 “Досудове розслідування як стадія кримінального провадження”

Задача 1. Межі досудового розслідування і “приховане” кримінальне переслідування

Фабула

Під час перевірки заяви про можливе шахрайство слідчий викликав громадянина К. для “надання пояснень”. Формально К. був допитаний як свідок. Під час допиту слідчий ставив запитання, які безпосередньо стосувалися ролі К. у заволодінні коштами, а також попередив його про кримінальну відповідальність за неправдиві показання. Захисника до участі не допустили, пояснюючи це відсутністю статусу підозрюваного.

Запитання

1. Чи відповідають дії слідчого межах досудового розслідування?
2. З якого моменту фактично виникло кримінальне переслідування К.?
3. Чи було порушено право К. на захист?
4. Які процесуальні наслідки можуть мати такі дії для подальшого провадження?

Задача 2. Вибір форми досудового розслідування

Фабула

До органу поліції надійшло повідомлення про завдання тілесних ушкоджень легкого ступеня під час побутового конфлікту. Слідчий вніс відомості до ЄРДР та розпочав досудове слідство, мотивуючи це “потенційною складністю справи”. Захисник наполягає, що провадження мало здійснюватися у формі дізнання.

Запитання

1. Які форми досудового розслідування передбачені КПК України?
2. За яким критерієм обирається форма досудового розслідування?
3. Чи є складність справи підставою для вибору форми досудового слідства?
4. Які процесуальні наслідки неправильної форми досудового розслідування?

Задача 3. Строки досудового розслідування до повідомлення про підозру

Фабула

Відомості про кримінальне правопорушення були внесені до ЄРДР 1 лютого. Протягом наступних п’яти місяців слідчі дії проводилися епізодично. Повідомлення про підозру жодній особі не вручалось. Захисник звернувся зі скаргою, вказуючи на порушення розумних строків.

Запитання

1. З якого моменту починається перебіг строку досудового розслідування?
2. Чи допускається тривале розслідування без повідомлення про підозру?
3. Яке значення має принцип розумного строку на цій стадії?
4. Які процесуальні наслідки можливі у разі порушення строків?

Задача 4. Підслідність як межа досудового розслідування

Фабула

Кримінальне провадження за фактом службового злочину було розпочате слідчим підрозділом Національної поліції. Через три місяці прокурор дійшов висновку, що провадження є підслідним ДБР. Усі слідчі дії до цього моменту вже були проведені.

Запитання

1. Яке значення має підслідність для стадії досудового розслідування?
2. Чи є порушення підслідності безумовною підставою для визнання доказів недопустимими?
3. Які критерії істотності порушення підслідності?
4. Як повинна бути вирішена ця процесуальна ситуація?

Задача 5. Підсудність і юрисдикція слідчого судді

Фабула

Слідчий звернувся з клопотанням про обшук до слідчого судді суду, розташованого за місцем знаходження органу досудового розслідування. Захисник заявив, що клопотання мало розглядатися іншим судом, оскільки місце проживання особи знаходиться в іншому районі.

Запитання

1. Яке значення має підсудність на стадії досудового розслідування?
2. Як визначається суд, уповноважений здійснювати судовий контроль?
3. Чи тягне помилка у визначенні суду недійсність ухвали?
4. Які наслідки можуть настати у подальшому провадженні?

Задача 6. Реалізація функції обвинувачення

Фабула

Прокурор вимагав від слідчого спрямувати розслідування виключно на збирання доказів винуватості особи, ігноруючи докази, що свідчать на її користь. Захисник звернувся зі скаргою до слідчого судді.

Запитання

1. У чому полягає зміст функції обвинувачення на стадії досудового розслідування?
2. Чи допускає КПК односторонній характер збирання доказів?
3. Які принципи кримінального процесу порушені?
4. Які повноваження має слідчий суддя у цій ситуації?

Задача 7. Реалізація функції захисту

Фабула

Підозрюваному було формально дозволено мати захисника, однак слідчий систематично проводив слідчі дії без його участі, посилаючись на “невідкладність”. Захисник неодноразово заявляв клопотання про участь у цих діях.

Запитання

1. Який зміст функції захисту на стадії досудового розслідування?
2. Чи може право на захист бути формальним?
3. Які процесуальні наслідки має обмеження участі захисника?
4. Як повинні бути оцінені результати слідчих дій?

Задача 8. Судовий контроль за втручанням у права особи

Фабула

Обшук у житлі особи було проведено без ухвали слідчого судді з посиланням на невідкладний випадок. Через два дні слідчий звернувся до суду за легалізацією обшуку, однак суддя відмовив.

Запитання

1. У чому полягає сутність судового контролю на стадії досудового розслідування?
2. Які критерії невідкладності обшуку?
3. Який правовий статус доказів, здобутих у результаті такого обшуку?
4. Які процесуальні наслідки відмови слідчого судді?

Задача 9. Судовий контроль за бездіяльністю слідчого

Фабула

Потерпілий неодноразово звертався зі скаргами на бездіяльність слідчого, який протягом тривалого часу не здійснював жодних процесуальних дій. Прокурор не реагував на ці звернення.

Запитання

1. Які механізми судового контролю передбачені КПК України у разі бездіяльності слідчого?
2. Яку роль відіграє слідчий суддя у такій ситуації?
3. Які рішення може ухвалити слідчий суддя?
4. Чи впливає бездіяльність слідчого на допустимість доказів?

Задача 10. Баланс процесуальних функцій

Фабула

Прокурор наполягав на застосуванні запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, захисник заперечував, а слідчий суддя фактично обмежився формальним погодженням позиції обвинувачення, не дослідивши доводи захисту.

Запитання

1. Які процесуальні функції взаємодіють у цій ситуації?
2. У чому полягає роль слідчого судді як гаранта балансу процесуальних функцій?
3. Чи відповідає така поведінка суду принципам кримінального процесу?
4. Які наслідки може мати порушення балансу процесуальних функцій?